

بررسی وضعیت مشارکت شهروندان تهرانی در تفکیک زباله از مبدا و عوامل موثر بر آن

مریم پورکسمایی^۱

لیلا فتحی^۲

چکیده

طی چند دهه اخیر به ویژه از دهه ۱۹۹۰ تا کنون پارادایم (سرمشق) جدیدی از مدیریت شهری مورد توجه فزاینده اندیشمندان، سازمان‌های بین‌المللی، حکومت‌های محلی (شهرداری‌ها)، مقامات محلی (شوراهای شهر) و شهروندان قرار گرفته است. در این پارادایم، نقش‌ها و کارکردهای شهری^۳ جدیدتری برای دخالت دادن نظام مدیریت شهری (شهرداری‌ها و شوراهای شهر) و شهروندان در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، نظارت و هدایت درست و منطقی «زندگی شهری»^۴ در نظر گرفته شده است. در آخرین اجلاس سازمان ملل متحد در زمینه سکونت‌گاه‌های انسانی، دو طرح عمده برای بهبود زندگی شهری و مدیریت شهری جهانی ارائه گردید. این دو عبارتند از:

الف- افزایش کیفیت معیارهای عملکردی مدیریت شهری

ب- تشویق مردم به مشارکت در امور شهری

مشارکت در امور شهری را می‌توان به معنایی شرکت و حضور جدی، فعال و آگاهانه یکان‌های سازنده جامعه شهری در فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی زندگی شهری دانست. ضمناً مفهوم مشارکت در ادبیات توسعه اجتماعی- انسانی جایگاه ویژه‌ای یافته است. مشارکت مردمی، هزینه‌های ارائه خدمات و تبادلات و تعاملات مرتبط با مناطق شهری و سازمان‌های شهری مختلف نظیر: بازسازی بافت‌های فرسوده شهری، حفظ و نگهداری از امکانات و تجهیزات شهری، پاکیزگی و زیباسازی محلات، مدیریت پسماند و تفکیک زباله شهری از مبدأ، توسعه فضای سبز و به طور کلی کنترل و نظارت از طریق سلسله مراتب مقررات بوروکراتیک را در حد قابل توجهی کاهش می‌دهد. هزینه‌های اقتصادی در جوامع و سازمان‌های که مشارکت در امور پایین است، بالا است. در همین راستا مشارکت مردم در تفکیک و بازیافت زباله می‌تواند یکی از اقدامات صورت گرفته در زمینه توسعه اجتماعی و انسانی باشد. همچنین اگر مشارکت شهروندان در تفکیک زباله (با فرض مهیا بودن زیر

۱ - عضو علمی گروه جامعه‌شناسی دانشگاه پیام نور صندوق پستی ۱۹۳۹۵۴۶۹۷ Kasmaei.maryam@gmail.com

۲ استادیار گروه جامعه‌شناسی دانشگاه پیام نور صندوق پستی ۱۹۳۹۵۴۶۹۷ تهران، ایران leilafathi89@gmail.com

3- Urban Role And Function

4- Urban Life